

BALKAN SAVAŞLARI'NIN (BALKAN BOZGUNU'NUN) NEDENLERİ VE SONUÇLARI

Yazar

Dr. Öğr. Üyesi Y. Atila ŞEHİRLİ

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitapta yer alan bölümlerin içeriğinin tüm sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Mizanpaj & Kapak Tsarımı: Sadık HANGÜL

ISBN:

978-625-94310-5-5

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

Yayın Tarihi: Aralık, 2023

Elektronik Yayın Formatı: PDF

Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

İnternet Adresi: www.vizetek.com.tr

Yayınevi Sertifika No: 41575

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkyayincilik@gmail.com

BALKAN SAVAŞLARI'NIN (BALKAN BOZGUNU'NUN) NEDENLERİ VE SONUÇLARI

Dr. Öğr. Üyesi Y. Atilla ŞEHİRLİ

...Geleceğin Fikirleri...

ÖNSÖZ

Balkanlar dil, din ve etnik bakımdan dünyanın en karmaşık bölgelerinin başında gelmektedir. Osmanlı İmparatorluğu girdiği her yere medeniyet götürmüş; yollar, köprüler, hanlar, hamamlar, çeşmeler, kapalı çarşılar, konaklar ve ibadet-haneler yapmıştır. Osmanlı hâkimiyeti altındaki Balkan coğrafyasında yaşanan huzur ve kardeşlik sayesinde Balkan milletleri kendi dil ve dinlerini muhafaza edebilmişlerdir. Çeşitli etnik unsurların bileşimi olarak nitelenen Osmanlı kimliği, büyük ölçüde Balkanlar'daki çeşitliliği yansıtmaktadır. İmparatorluklara özgü hoşgörü Balkanlar'da uzun yüzyıllar barışı da getirmiştir.

550 yıldan fazla Osmanlı Devleti tarafından yönetilen Balkanlar'ı resmîyette 7 ay 23 gün fiiliyatta ise sadece 40 gün süren bir yoğun çarpışmalarla kaybetmek, Balkanlar'da yaşayan Türklere çok büyük bir *travma* yaşattır. Balkan Savaşları, edebiyatımızda şiir ve romanlara özellikle de hikâyelere konu olmuştur. Hikâyelerde, en çok *vatan sevgisi* ve *vatanı koruma sorumluluğu* ile Türklerin gördüğü zulüm ve bunun yanı sıra savaşla birlikte gelen *zorunlu göç* yer alır. Savaş sırasında yaşanan her şey, çoğu hikâyede, en ince ayrıntısına kadar yazılmıştır.

Balkan Savaşları Türklere milliyetçilik fikrinin uyanışına yol açtı. *Osmanlı milleti* kavramının yerini *Türk milliyetçiliği* fikri aldı. Balkanların kaybı ile *Osmanlılık kimliği* bir kenara bırakıldı. *Millî devlete geçiş* gündeme taşındı. Balkan Savaşları tarihte siyasi anlam taşıyan ender savaşlardan birisidir.

Osmanlı'nın bölgeden çekilmesinden sonra Müslümanlar, siyasi olarak sistemli bir şekilde katledildi ve Balkan milletleri arasında eritmeye başlandı. Balkanlardan gelenler beraberlerinde *kültürlerini* de getirdiler. Anadolu insanına, yeni bilgi, yeni meslek ve yeni üretim biçimlerini tanıttılar. Yeni gelenler ile bir *kültürel kaynaşma* oldu.

Balkanlardan göç edenler yani *muhacirler* sürüldükleri toprakları halen unutamamış, *Rumeli*'ye olan özlemlerini şarkı, türkü, şiir ve hikâyeler aracılığı ile daima dile getirmişlerdir. Balkan Savaşları'nda Türklere reva görülen bu *mezalim* ve *soykırım*dan bugün Bulgaristan'daki okullarda okutulan tarih ders kitaplarında hiç bahsedilmemesi düşündürücüdür.

Balkan Savaşları'nda büyük Türk Milleti'ne karşı işlenmiş olan *savaş suçu* ve *soykırım*, insanlık tarihinin o güne kadar görebildiği en vahşi ve en acı olay olarak tarihin kanlı sayfalarındaki yerini almıştır. Bu vahşetin sorumluları bugüne kadar tarihin karanlık ve tozlu sayfalarında unutulmuş görülseler de, insanlığın vicdanı hiçbir zaman onları affetmeyecektir.

Balkan Savaşları'nın çıkmasının çok çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Savaş, Karadağ'ın Osmanlıya saldırmasıyla 1912'de başlamış olup, bunu Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan'ın saldırısı izlemiştir. Savaşta Selanik Yunan ordusuna tek mermi atılmadan bırakılmış, Bulgar ordusu, Edirne'yi kuşatmış, Kırklareli ve Lüleburgaz'ı çok kısa sürede alıp Çatalca'ya kadar ilerlemiştir. Osmanlı Devleti, ordu içindeki siyasi çekişmeler, kötü idare, disiplinsizlik, iaşe ve ulaşım güçlüğü gibi nedenler yüzünden **“tarihinin en ağır yenilgisine”** yani **“Balkan Bozgunu-Balkan Felaketi”** ne uğramıştır. Türkler, 550 yıllık Türk yurdu **“Rumeli”**ni, devletin ikinci başkenti olan **“Edirne”**yi ve **“Ege Denizi’ndeki üstünlüğünü”** kaybetmiştir.

“Balkan Savaşları’nı niçin kaybettiğimiz” ve “bu savaştan çıkarılacak dersler” konusunda gerekli çalışmalar ne yazık ki tam olarak yapıl(a)mamış, **“bozgununda”** sorumluluğu bulunanlar hesap vermemiştir. Uygulanan **“Bulgar mezalimi”** savaş sırasında Bulgar, Sırp ve Yunanlıların düzenli ordu birlikleri ve çeteleriyle çocuk, kadın ve yaşlı demeden sivil **“Müslüman-Türk Soykırımına”** dönüştürülmüştür. Soygun, işkence, cinayet ve tecavüzle Balkanlardaki Türk varlığı yok edilmek istenmiştir. 632.408 sivil Müslüman katledilmiş, evini bırakıp kaçan Türk mültecilerin sayısı ise 1 milyon 300 bin kişidir. Anadolu’da **“mülteci sorunu”**, Balkanlar’da **“Türk Azınlıkları Sorunu”** ve **“Balkanlaşma”** kavramları ortaya çıkmıştır. Balkan Savaşları edebiyat alanında ağıtlardan oluşan **“Rumeli Türklerinin trajedisi”** olarak yankı bulmuştur.

Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atıla ŞEHİRLİ

Edirne-2023

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
1. Giriş.....	1
2. Balkan Savaşları'nı Hazırlayan Nedenler	2
2.1.Osmanlı Yönetiminin Basiretsizliğinden Kaynaklanan Nedenler	2
2.2. Balkan İttifakının Kurulması.....	4
3. Balkan Devletleri Açısından Balkan Savaşları'nın Çıkış Nedenleri.....	5
3.1. Balkan Devletlerinin Genişleme İstekleri	5
3.2. Balkan Devletlerinde Batı Kültürünün ve Milliyetçilik Fikrinin Yayılması	6
3.3. Trablusgarp Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin Zor Duruma Düşmesi	6
3.4. Büyük Devletlerin Pasif Tutumu ve Şark Meselesi	7
4. Diplomasi Faaliyetleri ve I. Balkan Savaşı'nın Başlaması	7
5. Savaşta Lojistik ve Askerî Durum	9
6. I. Balkan Savaşı'nda Edirne Müdafaası	11
7. Batı Ordusu	12
8. Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913)	15
9. II. Balkan Savaşı'nın Nedenleri ve Sonuçları	16
10. Balkan Savaşları'nın Sonuçları	19
10.1. Balkan Savaşları'nın Askeri Sonuçları	20
10.2. Balkan Savaşları'nın Siyasi Sonuçları.....	20
10.3. Balkan Savaşları'nın Osmanlı Devleti Üzerindeki Sonuçları.....	21
10.4. Balkan Savaşları'nın Osmanlı Devleti ve Aydınları Üzerinde Oluşturduğu Fikir Dönüşümleri.....	25
10.5. Balkan Savaşları'nın Sosyal ve Siyasi Sonuçları	26
11. Balkan Savaşları'nda Türklere Yapılan Mezalim	27
12. Bulgar İşgalinde Edirne'de Yaşananlar.....	30
13. Balkan Savaşları'nda Müslüman Türklere Karşı Yapılan Soykırım	33
14. Balkan Savaşları'na Katılan Komutanların Hatıratlarına Göre Bozgunun Nedenleri.....	35
15. Sonuç.....	41
Kaynakça.....	49
BALKAN SAVAŞLARI İLE İLGİLİ FOTOĞRAFLAR.....	61